

TV 2/Reklame
Baunegårdsvej 73
2900 Hellerup

Kirsten Nissen
Kalvehavevej 25
3250 Gilleleje

København den 30. september 2004

Klage over tv-reklame for "Becel pro.activ"

Kirsten Nissen har i mail af 27. maj 2004 klaget over en tv-reklame for "Becel pro.activ" sendt på TV 2, da klager er af den opfattelse, at det er ulovligt at reklamere med, at en fødevarer aktivt sænker kolesteroltallet.

TV 2/Reklame har med sit hørings svar af 18. juni 2004 tilsendt Nævnet en VHS-kopi af reklamen.

Reklamen viser en midaldrende mand, som vandrer i naturen ledsaget af teksten "han har sænket sit kolesteroltal". Derefter vises en midaldrende kvinde, som spiller golf med teksten "hun har sænket sit kolesteroltal". Endelig vises endnu en middelaldrende mand, som er på vej ud at fiske med teksten: "Han har sænket sit kolesteroltal", hvorefter man ser produktet og et stykke brød blive smurt med Becel pro.activ og en speak udtaler: "Disse mennesker har sænket deres kolesteroltal ved at spise Becel pro.activ – et smørbart plantefedtstof, der aktivt sænker dit kolesteroltal. Becel pro.activ for dig, der vil sænke dit kolesteroltal."

TV 2 Reklame har i hørings svar af 18. juni 2004 oplyst, at man i reklamen ser en række scener med midaldrende mennesker i færd med forskellige fritidsaktiviteter. Samtidig informerer reklamen om, at de pågældende personer alle har sænket deres kolesteroltal ved hjælp af produktet Becel pro.activ.

TV 2 Reklame har opfattet reklamen som en promovning af et nyt smørbart plantefedtstof. TV 2 Reklame har i den forbindelse været opmærksomme på, at det utvivlsomt anføres i reklamen, at produktet aktivt kan sænke kolesteroltallet.

Det fremgår af fødevarerlovens § 20, stk. 1, nr. 2, at reklamen ikke må angive, at indtagelse af den pågældende vare kan forebygge, lindre eller have gavnlige virkninger på sygdomme eller sygdomssymptomer. TV 2 Reklame oplyser, at man på den baggrund har været opmærksomme på, at det som udgangspunkt ikke er lovligt at reklamere med, at fødevarer kan have en positiv indvirkning på kolesteroltallet.

Mediesekretariatet

Vognmagergade 10, 1.
1120 København K

Telefon 3318 6868
Telefax 3318 6869

rtv@mediesekretariatet.dk
www.mediesekretariatet.dk

CVR nr. 11 88 46 52

Bank: Jyske Bank
Reg.nr. 8109
Konto nr. 1002 295

Produktet Becel pro.activ har imidlertid ved Kommissionens beslutning af 24. juli 2000 opnået markedsføringstilladelse i henhold til forordning 258/97 af 27. januar 1997 (Novel Food forordningen).

Det fremgår af artikel 2 c i ovennævnte Kommissionsbeslutning, at der i markedsføringen "skal være en erklæring om, at produktet er beregnet til personer, der ønsker at sænke kolesterolindholdet i blodet".

Det følger af princippet om EU-rettens ubetingede forrang, at Novel Foods forordningen og den deraf afledte kommissionsbeslutning, skal lægges til grund ved en vurdering af tv-reklamen.

Det er TV 2 Reklames vurdering, at tv-reklamen ligger inden for grænserne af Kommissionens beslutning af 24. juli 2000, og at det således er direkte påkrævet, at reklamen indeholder oplysninger om, at produktet er beregnet til personer, der ønsker at sænke kolesteroltallet.

Det er på den baggrund TV 2 Reklames opfattelse, at Fødevarelovens § 20, stk. 1, nr. 2, ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, idet reklamen er udformet i overensstemmelse med, og efter krav fastsat i, Novel Food forordningen.

Afslutningsvis nævner TV 2, at de danske fødevarermyndigheder siden starten af kampagnen i september 2002 har været vidende om udsagnene i tv-reklamen for Becel pro.activ.

Unilever Bestfoods har i sit høringssvar af 18. juni 2004 oplyst, at Unilever Bestfoods introducerede et kolesterolsænkende plantefedtstof, Becel pro.activ, i august 2002, på det danske marked. Dette er et produkt, som via berigelse med plantesteroler aktivt sænker kolesterolindholdet i blodet med 10-15%, når produktet anvendes sammen med en i øvrigt sund kost, som bl.a. indeholder frugt og grøntsager.

Før lanceringen har Unilever Bestfoods sammen med Fødevaredirektoratet og EU kommissionen været igennem omfattende undersøgelser af produktets effektivitet og sikkerhed. Efter denne omfattende gennemgang af videnskabelig dokumentation, der støtter Becel pro.activ, gav EU Kommissionen den 24. juli 2000 under Novel Food forordningen (nr. 258/97) deres fulde juridiske godkendelse til at lancere produktet i alle europæiske lande. Dette blev fulgt af Fødevaredirektoratets godkendelse i Danmark den 4. april 2001, og Becel pro.activ kan således lovligt sælges og markedsføres i Danmark.

Som en del af denne godkendelsesproces fastlagde EU kommissionen under Novel Food forordningen (nr. 258/97) rammerne for mærkning og kommunikation af Becel pro.activ. Beslutningen (se bilag) angiver i artikel 2 .c, at der skal være en erklæring om, at produktet er beregnet til personer, der ønsker at sænke kolesterolindholdet i blodet. Af Novel Food forordningens artikel 8.1 (a) fremgår endvidere særlige supplerende krav om mærkningen for levnedsmidler med henblik på at informere den endelige

forbruger om følgende indhold: Alle karakteristika eller egenskaber ved et levnedsmiddel, såsom sammensætning, næringsværdi eller ernæringsmæssige virkninger samt påtænkt anvendelse, der bevirker at det nye levnedsmiddel eller levnedsmiddelingrediens ikke længere svarer til det eksisterende levnedsmiddel eller den eksisterende levnedsmiddelingrediens.

Novel Food forordningen har forrang for dansk lovgivning: Derfor gælder andre lovmæssige regler for produkter, der har en Novel Food godkendelse end produkter, der ingen Novel Food godkendelse har og som derfor er underkastet danske regler. Adgangen til at markedsføre Becel pro.activ er således direkte afledt af forpligtelsen til at mærke og markedsføre produktet i overensstemmelse med Novel Foods forordningens beslutning (nr. 256/97).

Becel pro.activ er det første produkt i Danmark som har fået en Novel Food godkendelse og dermed det første produkt på det danske marked, hvor andre krav og lovmæssige regler er gældende. Unilever Bestfoods har fulgt Novel Foods forordningers retningslinier og vil fortsætte med at gøre dette. Det er således Unilever Bestfoods overbevisning, at de påstande som gøres i den aktuelle tv reklamefilm ligger inden for grænserne for EU Kommissionens beslutning af 24. juli 2000. Det er højst sandsynligt at klageren ikke kender til den specielle lovgivning og de retningslinier, der gælder for mærkningen og markedsføring af et Novel Food levnedsmiddel, som Becel pro.activ.

Forbrugerombudsmanden svarer i sin udtalelse af 24. juni 2004, at markedsføring af fødevarer er reguleret i fødevarereloven og opfordrer Nævnet til at rette henvendelse til Fødevedirektoratet eller den relevante fødevareregion, der er specialmyndighed på området.

Radio- og tv-nævnet rettede den 13. august 2004 henvendelse til Fødevedirektoratet om udbad sig Fødevedirektoratets bemærkninger på baggrund af et af Mediesekretariatet om sagen udarbejdede notat.

Hertil svarede Fødevedirektoratet i brev af 26. august 2004, at man den 2. juli 2003 traf afgørelse i en klagesag vedrørende markedsføring af produktet "Becel pro.activ". Afgørelsen er vedhæftet til orientering.

I forhold til sekretariatets notat, herunder høringssvarene fra henholdsvis TV 2 Reklame og Unilever Bestfoods samt sekretariatets egen vurdering vil Fødevedirektoratet generelt bemærke, at det er en grundlæggende præmis for direktoratets tolkning af det foreliggende regelgrundlag, at artikel 2 c) i kommissionsbeslutning 500/2000/EF betragtes som en pligt, og ikke en rettighed for den pågældende virksomhed.

Det er således Fødevedirektoratets opfattelse, at mærkningskravet til Becel pro.activ, som det fremgår af artikel 2c), formelt set ikke er en undtagelse til forbudet i fødevarerelovens § 20, stk. 1, nr. 2, men er derimod

alene et supplerende mærkningskrav, som skal identificere den i artikel 2c) benævnte målgruppe og således tjene som en advarselsmærkning (sikkerhedsforanstaltning). Der er derfor med bestemmelsen i artikel 2c) principielt ikke givet adgang til, at Unilever Bestfoods A/S kan sundhedsanprise Becel pro.activ (jf. bemærkninger på side 9 i Fødevederedirektoratets afgørelse af 2. juli 2003).

Fødevederedirektoratet anerkender dog, at artikel 2c) i praksis kan opfattes som en undtagelse til forbudet i § 20, stk. 1, nr. 2.

Idet artikel 2 a)-f) skal ses i sammenhæng er Fødevederedirektoratet enig i sekretariatets konklusion for så vidt, det findes vildledende og mangelfuldt i forbindelse med den omtalte tv-reklame ikke at oplyse om de væsentlige forholdsregler i kommissionsbeslutningen, som udtrykt i artikel 2d) og 2e).

Radio- og tv-nævnets sekretariat henviser i denne sammenhæng til markedsføringslovens § 2, stk. 1, jf. reklamebekendtgørelsens § 8, stk. 2.

Det er Fødevederedirektoratets opfattelse, at samme forhold kan subsumeres under fødevarerlovens § 19, der med hensyn til markedsføring og mærkning af fødevarer fungerer som en generalklausul. Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at fødevarer ikke må sælges under omstændigheder, der er egnet til at vildlede forbrugerne med hensyn til varens oprindelse, produktions- eller fremstillingsmåde, fremstillingstidspunkt, beskaffenhed, art, mængde, sammensætning, behandling, egenskaber eller virkninger.

I henhold til bestemmelsens stk. 4, skal der ved bedømmelsen heraf tages særligt hensyn til den betegnelse, der anvendes for varen, de mundtlige og skriftlige oplysninger, som gives om varen, de tegninger, de billeder og den tekst, der er anbragt på varen, på dens emballage, på reklame eller på skilt om varen, i annoncer eller tilbud, eller forhold, som på anden måde er søgt bragt til offentlighedens kendskab, herunder varens placering i forhold til andre varer.

Sammenfattende er det således Fødevederedirektoratets opfattelse, at det jf. fødevarerlovens § 19, stk. 1, jf. stk. 4, i forbindelse med den omtalte tv-reklame for produktet Becel pro.activ er vildledende ikke at oplyse om de væsentlige forholdsregler i kommissionsbeslutningen, som er udtrykt i artikel 2 d) og e). For så vidt angår vurderingen af hvordan denne oplysningspligt opfyldes, kan direktoratet umiddelbart tilslutte sig de betragtninger, som sekretariatet gør sig på side 5, sidste afsnit.

Nævnets Vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, stk. 1, nr. 2, i lovbekendtgørelse nr. 506 af 10. juni 2004 om radio- og fjernsynsvirksomhed, behandlet sagen på sit møde den 29. september 2004 og skal **udtale:**

I henhold til § 20, stk. 1, nr. 2, i lov nr. 471 af 1. juli 1998 om fødevarer m.m., er det forbudt ved mærkning, reklamer mv., at anvende angivelser

om, at fødevarer er anbefalet af læger, eller at indtagelse af den pågældende vare kan forebygge, lindre eller have gavnlig virkning på sygdomme eller sygdomssymptomer.

Ifølge dansk praksis tillades omtale af kolesterolnedsættende virkning ikke, men betragtes derimod som en sundhedsanprisning på linie med "reducerer risikoen for hjertekarsygdomme" jf. Fødevaredirektoratets afgørelse af 2. juni 2003 vedr. en klag over markedsføring af produktet "Becel pro.activ" s. 8 (j.nr. 2003-20-272-00472)

I tv-reklamen for Becel pro.activ reklameres med, at produktet aktivt nedsætter kolesteroltallet, hvorfor reklamen antagelig er forbudt efter ovennævnte bestemmelse.

Produktet Becel pro.activ har imidlertid ved Kommissionens beslutning 2000/500/EF af 24. juli 2000 opnået markedsføringstilladelse i henhold til forordning 258/97 af 27. januar 1997 (Novel Food forordningen). I artikel 2 gælder følgende specifikke supplerende krav til mærkningen:

- a) Produktet mærkes som: margarine (eller smørbart vegetabilsk fedtstof) med plantesterolestere, i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 2991/94.
- b) Indholdet af plantesterolestere skal anføres i ingredienslisten.
- c) Der skal være en erklæring om, at produktet er beregnet til personer, der ønsker at sænke kolesterolindholdet i blodet.
- d) Der skal være en erklæring om, at patienter, der indtager kolesterolsænkende medicin kun bør bruge produktet under lægeligt tilsyn.
- e) Der skal være en let synlig og let læselig erklæring om, at produktet måske ikke er ernæringsmæssigt egnet til visse befolkningsgrupper (gravide og ammende kvinder og børn under fem år).
- f) Der skal vejledes om, at produktet bør indgå som led i en sund kostsammensætning, der bl.a. omfatter regelmæssigt forbrug af frugter og grøntsager (som et bidrag til at opretholde carotenoid-niveauerne).

I den konkrete sag hjemler Novel Foods forordningen og den deraf afledte kommissionsbeslutning dermed en umiddelbar rettighed for Unilever til at markedsføre Becel pro.activ, såfremt ovenstående betingelser overholdes.

Artikel 2 stiller således krav til mærkningen af produktet og ikke til markedsføringen, hvorfor en tv-reklame for Becel pro.activ ikke nødvendigvis skal opfylde samme krav.

TV 2 reklame og Unilever henviser til, at artikel 2 c om at der skal være en erklæring om, at produktet er beregnet til personer, der ønsker at sænke

kolesterolindholdet i blodet er overholdt på grund af speaken: "Becel pro.activ for dig, der vil sænke dit kolesteroltal". Herudover nævner hverken TV 2 reklame eller Unilever de andre betingelser i artikel 2.

På trods af at artikel 2 omhandler mærkningen af produktet og ikke reklamer herfor, er Radio- og tv-nævnet af den opfattelse, at visse af begrænsningerne i brugen af produktet også bør fremgå af tv-reklamen.

I henhold til § 2, stk.1, i lovbekendtgørelse nr. 699 af 17. juli 2000 om markedsføring, må der ikke anvendes urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, fast ejendom og andre formuegoder samt arbejds- og tjenesteydelser.

Forbud mod urimeligt mangelfulde angivelser er udtryk for et ønske om at understrege, at også det uskrevne eller usagte kan være egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud.

Ifølge kommissionsbeslutningen gælder der nogle væsentlige forholdsregler ved brugen af produktet, som skal angives ved mærkningen.

Tv-reklamen oplyser, at Becel pro.activ er for dem, der gerne vil sænke kolesteroltallet og på trods af, at reklamen kun viser midaldrende mennesker, kan det kan jo i princippet være hvem som helst både børn og unge. Ifølge artikel 2d og e skal der ved mærkningen være en erklæring om, at patienter, der indtager kolesterolsænkende medicin kun bør bruge produktet under lægeligt tilsyn og at der skal være en let synlig og let læselig erklæring om, at produktet måske ikke er ernæringsmæssigt egnet til visse befolkningsgrupper (gravide og ammende kvinder og børn under fem år).

Efter Nævnets opfattelse er denne oplysning væsentlig for brugen af produktet, og bør derfor oplyses direkte i selve tv-reklamen enten som tekst eller speak eller ved en udtrykkelig opfordring til at læse nærmere om produktet på emballagen eller på TV 2's tekst-tv og på Unilevers internetadresse.

Idet der ifølge kommissionsbeslutningen gælder nogle væsentlige forholdsregler ved indtagelsen af produktet, som ikke er angivet i tv-reklamen for Becel pro.activ, finder Radio- og tv-nævnet, at tv-reklamen for Becel pro.activ anvender urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, hvilket er i strid med markedsføringslovens § 2, stk. 1, jf. § 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 194 af 20. marts 2003 om reklame og sponsorering i radio og fjernsyn.

På baggrund af ovenstående træffer Radio- og tv-nævnet følgende

AFGØRELSE:

Tv-reklamen for "Becel pro.activ" sendt på TV 2 er ikke i overensstemmelse med markedsføringslovens § 2, stk. 1, jf. § 8, stk. 2, i reklamebekendtgørelsen. Reklamen må således ikke vises igen, medmindre begrænsning-

gerne for brugen af produktet oplyses direkte i tv-reklamen enten som tekst eller speak eller ved en udtrykkelig opfordring til at læse nærmere om produktet på emballagen eller på TV 2's tekst-tv og på Unilevers internetadresse.

Christian Scherfig
formand

/Christina Sigvardt
nævnsssekretær